

VOGELIMPRESSIE VAN IERLAND

Ondergetekende bracht van 16 tot en met 30 juli 1988 een vakantie door in Zuidwest-Ierland. Dit artikel is een vogelimpressie van Zuidwest-Ierland, in het bijzonder van het graafschap Kerry, gebaseerd op persoonlijke ervaringen en waarnemingen en informatie verkregen uit boeken en folders.

Laten we eerst iets zeggen over de avifauna van Ierland in het algemeen. Zoals te verwachten valt, wordt de Ierse avifauna grotendeels bepaald door de geografische ligging van het land en door het klimaat. De ligging aan de westelijke rand van Europa en omgeven aan drie zijden door de rijke zeeën van de Atlantische Oceaan is verantwoordelijk voor de belangrijkheid van Ierland voor overwinterende vogels uit het noordwesten (o.a. Canadese Rotganzen, Groenlandse Kolganzen en IJslandse Wilde Zwanen, Goudplevieren en Grutto's), voor de grote aantallen nestelende en trekkende zeevogels (o.a. 10.000en paren Noordse Pijlstormvogels, Stormvogeltjes en Jan van Genten) en voor de verschijning van dwaalgasten uit Amerika. Het milde klimaat is een van de redenen dat Ierland fungeert als een toevluchtsoord voor watervogels en steltlopers in koude winters, maar het gebrek aan variatie in het klimaat - zelf het gevolg van de ligging en omvang van het land - is een hoofdreden voor het lage aantal broedvogelsoorten. Ierland telt zo'n 136 broedvogelsoorten waarvan er 107 standvogel en 29 zomervogel zijn. In totaal zijn er ongeveer 374 verschillende vogelsoorten in Ierland waargenomen.

Kerry is een groot graafschap in Zuidwest-Ierland met bijzonder goedbekende ornithologische kenmerken: de reusachtige zeevogelkolonies op kusteilanden en de regelmatigheid waarmee afgedwaalde eenden en steltlopers uit Amerika worden gezien. Tevens heeft Kerry zeer grote aantallen overwinterende eenden en Rotganzen en de onbeschutte kustlijn en bergen in het binnenland herbergen grote aantallen Alpenkraaien en Raven en een relatief sterke populatie Slechtvalken.

Kijken we nu in wat meer detail naar enkele goede en gemakkelijk te bereiken vogelgebieden in Zuidwest-Ierland.

- Little Skellig en Great Skellig (graafschap Kerry) zijn 2 rotsen die steil omhoogrijzen uit de Atlantische Oceaan en tot de belangrijkste zeevogelkolonies van West-Europa behoren. Little Skellig heeft een enorme kolonie van zo'n 20.000 paar broedende Noordatlantische Jan van Genten, de op 3 na grootste kolonie van de wereld. Het eiland is een vogelreservaat en is niet toegankelijk, maar men kan de broedende en aan- en afvliegende Jan van Genten uitstekend bekijken vanuit de vissersboten die onder weg naar Great Skellig met toeristen er tamelijk dicht langsvaren. Great Skellig heeft een aanlegplaats. De muren van de stenen hutten die eens onderdak verschaften aan monniken in de vroege middeleeuwen bieden nu nestgelegenheid aan Noordse Pijlstormvogels en Stormvogeltjes en het gehele eiland zit vol met holen die gebruikt worden door naar schatting 5.000 paar elk van broedende Papegaaiduikers en Noordse Pijlstormvogels. Andere typische zeevogelsoorten die broeden op Great Skellig zijn Alk, Zeekoet, Drieteenmeeuw en Noordse Stormvogel (sinds 1913). De beste maanden om de Skelligs te bezoeken zijn mei tot en met juli. De Skelligs zijn te bereiken per vissersboot vanuit de plaatsen Portmagee, Valentia, Caherciveen of Derrynane.
- Brandon Point (graafschap Kerry) aan de westelijke rand van Tralee Bay is een zeer geschikte plaats om zeevogeltrek waar te nemen. Op 26 juli 1988 zagen we in de avonduren vanaf Brandon Point tientallen Noordse Pijlstormvogels Tralee Bay in westelijke richting verlaten op weg naar hun broedkolonies op eilandjes vóór de kust. Ook zagen we er enkele Alpenkraaien en Raven rondvliegen.

Brandon Point is echter het interessantst in de nazomer en herfst met krachtige noordwestenwinden, het liefst vergezeld van mist. In deze "ideale" omstandigheden worden er onder meer geregeld jagers, Vorkstaartmeeuwen en Grote en Grauwe Pijlstormvogels gezien.

- Akeragh Lough (graafschap Kerry), een kleine brakwaterlagune achter zandduinen een paar kilometer ten zuiden van Ballyheige langs de Tralee weg, is internationaal beroemd om de verscheidenheid van waargenomen steltlopers. Dwaalgasten uit Noord-Amerika verschijnen er zo geregeld dat ze er bijna gewoon zijn. Amerikaanse Gestreepte Strandlopers, grijze snippen en Bonapartes Strandlopers duiken er vrijwel iedere herfst op en ook zulke zeldzaamheden als Steltstrandloper, Amerikaanse Bosruiter en Alaskastrandloper zijn er waargenomen.
- Cape Clear Island (graafschap Cork) is een verhaal apart. Dit eiland in Roaringwater Bay is bijna de zuidelijkste punt van Ierland en de plaats van een vogelobservatiepost sinds 1959. Het eiland zelf ligt op ongeveer 10 kilometer varen (met een postboot) van de havenplaats Baltimore. Het is vrij groot (8 km lang en tot 1,5 km breed) en telt ongeveer 150 bewoners. Cape Clear is vooral beroemd om de indrukwekkende zeevogelbewegingen en zeldzame trekkende roestvogels die er in de lente en herfst verschijnen. In de eerste helft van juli komen de grootste bewegingen van Noordse Pijlstormvogels voor, met 100en naar het oosten vliegend in de ochtendschemering en 1000en (soms tot 30.000 per uur!) naar het westen vliegend naar de broedkolonies vóór de kust van Kerry in de avondschemering. Bijna ieder bezoek van een week tussen half augustus en half september biedt grote kans op het zien van Grauwe, Grote, Kuhls, Noordse Pijlstormvogels, Stormvogeltjes en Vale Stormvogeltjes, Grote en Kleine Jagers en enorme aantallen gewonere zeevogels. De periode van half september tot eind oktober biedt de grootste kans op het waarnemen van trekkende roestvogels waaronder geregeld zeldzame soorten uit Europa, Azië en Amerika. Cape Clear heeft zo'n 41 regelmatige broedvogels waaronder Alpenkraai, Zwarte Zee-koet en Rotsduif en in totaal zijn er meer dan 244 vogelsoorten waargenomen.

De hierboven beschreven vogelgebieden zijn slechts een kleine selectie uit de vele interessante plaatsen in het zuidwesten van de "Emerald Isle" die zeker tot een bezoek van de geïnteresseerde vogelaar uitnodigen.

Aanbevolen literatuur

- Bord Fáilte - Irish Tourist Board, 1988. Birdwatching. Information Sheet No. 12.
- Gooders, John, 1988. Where to Watch Birds in Britain and Europe. London.
- Hutchinson, Clive, 1986. Watching Birds in Ireland. Guide to the Best Places to Watch Birds in Ireland. Dublin.
- Lavelle, Des, 1987. Skellig. Island Outpost of Europe. Dublin.
- Sharrock, Dr J.T.R., 1973. The Natural History of Cape Clear Island. London.

Nuttige adressen

Iers Nationaal Bureau voor Toerisme
Leidsestraat 32
1017 PB Amsterdam
Tel. (020) 223101

W.J. Hooymans
Teylingerlaan 47
2171 CC SASSENHEIM

Irish Wildbird Conservancy
Ruttledge House
8 Longford Place
Monkstown
Co. Dublin
Ireland
Tel. (01) 804322